

ปัญหามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติก (Plastic Packaging Tax)¹

บุญญเดช ราบูรี²

จากสถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับขยะพลาสติกในปัจจุบันนั้น เกิดจากการใช้พลาสติกในปริมาณที่มากเกินไป จนกลายเป็นขยะพลาสติก เนื่องจากพลาสติกมีระยะในการย่อยสลายที่นาน และการทำลายจะก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม หลายๆประเทศเริ่มตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวมากขึ้น โดยสหภาพยุโรปได้ออกมาตรการ European green deal ซึ่งมีการกำหนดเป้าหมายในการลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกลง พร้อมกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาสถานะโลกร้อน หนึ่งในมาตรการที่นำมาใช้ปฏิบัติตามนโยบายคือ มาตรการทางภาษี ภาษีพลาสติกของสหภาพยุโรป มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี 2021 โดยมีลักษณะเป็นเงินสมทบ ซึ่งจะพิจารณาจากปริมาณขยะพลาสติกที่รีไซเคิลไม่ได้ของแต่ละประเทศที่เป็นสมาชิก และเสียในอัตรา 0.80 ยูโรต่อกิโลกรัม ผลจากการเก็บภาษีดังกล่าว ทำให้ประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรปออกมาตรการภายในประเทศตัวเอง³ หนึ่งในนั้นก็คือ สหราชอาณาจักร ได้ออกภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติก (Plastic Packaging Tax) เพื่อสร้างแรงจูงใจทางเศรษฐกิจในการใช้พลาสติกที่รีไซเคิลได้ ซึ่งเป็นการเก็บภาษีจากบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ส่วนผสมของพลาสติกรีไซเคิลน้อยกว่าร้อยละ 30 ของส่วนประกอบบรรจุภัณฑ์ทั้งหมด จากผู้ผลิตและผู้นำเข้าบรรจุภัณฑ์พลาสติก

ในประเทศไทยยังไม่ได้มีมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการปัญหาขยะบรรจุภัณฑ์พลาสติกเป็นการเฉพาะ แต่ประเทศไทยได้มีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต ที่สามารถนำมาปรับใช้ในการเก็บภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกได้ เพราะมีวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บ คือ เพื่อเป็นเครื่องมือในการควบคุมการบริโภคสินค้าและบริการของประชาชนจากสินค้าและบริการที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอันดี มีลักษณะฟุ่มเฟือย

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติก (Plastic Packaging Tax) โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ พิมพีใจ รื่นเรือง และคณะกรรมการสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริดา โชติมานนท์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ปวีศร เลิศธรรมเทวี

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชานิติศาสตรบัณฑิต) วิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร

³สุจิตรา วาสนาดำรงดี, **EU Green Deal** จัดเก็บภาษีพลาสติกของสหภาพยุโรป [Online], Available URL: <https://www.posttoday.com/post-next/be-greener/691053>, 2023 (พฤษภาคม, 17).

รวมทั้งเป็นการจัดเก็บสินค้าและบริการที่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม⁴ โดยบรรจุภัณฑ์พลาสติกนี้เข้าหลักเกณฑ์ที่จะจัดเก็บได้

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีการจัดเก็บภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกมาก่อน หากจะนำภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกของสหราชอาณาจักรมาใช้ในประเทศไทย จะมีประเด็นปัญหาที่ต้องพิจารณาดังต่อไปนี้

ปัญหาประการแรก คือ ปัญหาหน่วยงานที่ใช้จัดเก็บภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกในประเทศไทย ภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกของสหราชอาณาจักรได้ถูกบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการเงิน 2021 ส่วนที่ 2 (Finance Act 2021 Part 2) ซึ่งมีหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดเก็บภาษี คือ กรมศุลกากรและกรมสรรพากรสหราชอาณาจักร (HM Revenue and Customs หรือ HMRC) ส่วนภาษีสรรพสามิตในประเทศไทยนั้น มีหน่วยงานผู้จัดเก็บภาษี คือ กรมสรรพสามิต ในกรณีการผลิตสินค้าและการให้บริการ และกรมศุลกากร ในกรณีนำเข้าสินค้า

โดยในกรณีการผลิตสินค้าและการให้บริการนี้ หน้าที่ของกรมสรรพสามิตอันเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตได้ถูกกำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง พ.ศ. 2551 ที่ให้กรมสรรพสามิตมีอำนาจเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ส่วนในเรื่องของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากสินค้าหรือบริการที่นำเข้าจากภายนอกประเทศนั้น ไม่ว่าจะทางเรือ ทางบก หรือทางอากาศ ย่อมเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับประกอบด้วย เช่น ภาษีศุลกากร และภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยพระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 21 (2) ได้กำหนดว่า “ในกรณีสินค้าที่นำเข้า ให้ถือว่าความรับผิดชอบอันที่จะต้องเสียภาษีเกิดขึ้นในเวลาเดียวกับความรับผิดชอบอันจะต้องเสียอากรศุลกากรสำหรับของที่นำเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร...” จึงต้องพิจารณาเกี่ยวกับกฎหมายภาษีศุลกากรด้วย

จากการพิจารณานั้นเห็นว่า ในประเทศไทย บรรจุภัณฑ์พลาสติกยังไม่มีระเบียบบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ซึ่งบรรจุภัณฑ์พลาสติกเป็นสินค้าที่เข้าหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีสรรพสามิต ทั้งหน่วยงานที่จัดเก็บภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกของสหราชอาณาจักรและการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตของประเทศไทยนั้น มีความคล้ายคลึงกันอยู่ โดยสามารถเปลี่ยนหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกจากกรมสรรพากรมาเป็นกรมสรรพสามิต จึงเห็นว่า สามารถให้อำนาจแก่กรมสรรพสามิตจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากบรรจุภัณฑ์พลาสติกได้ ในพระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 16

⁴ กฤษรัตน์ ศรีสว่าง, กฎหมายภาษีสรรพสามิต, พิมพ์ครั้งที่ 1, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2564), หน้าที่ 21 - 23.

บัญญัติว่า “ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า ผู้ประกอบกิจการสถานบริการ หรือผู้อื่น ที่พระราชบัญญัตินี้ กำหนด ให้เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี มีหน้าที่เสียภาษีตามมูลค่าหรือตามปริมาณของสินค้า หรือบริการ หรือทั้งตามมูลค่าและตามปริมาณของสินค้าหรือบริการนั้น ไม่เกินอัตราที่ระบุไว้ในบัญชีพิกัดอัตราภาษี สรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัตินี้ที่ใช้อยู่ในเวลาที่ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้น”⁵ หากต้องการให้สินค้าประเภทบรรจุภัณฑ์พลาสติก อยู่ในอำนาจในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตของกรมสรรพสามิตนั้น จึงเห็นว่าควรบัญญัติคำว่า “สินค้าบรรจุภัณฑ์พลาสติก” ลงไปในบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ. 2560 เพื่อให้สินค้าบรรจุภัณฑ์พลาสติกนั้นอยู่ในประเภทของสินค้าที่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต และทำให้กรมสรรพสามิตนั้น มีอำนาจจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากสินค้าดังกล่าวนี้ได้

ปัญหาประการที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับการแยกประเภทของบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ต้องเสียภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกในประเทศไทย เมื่อพิจารณาจากประเภทของบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ต้องเสียภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกในสหราชอาณาจักร ที่ได้กำหนดไว้ว่า ต้องเป็นบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มีส่วนผสมของพลาสติกรีไซเคิลน้อยกว่าร้อยละ 30 ของปริมาณส่วนประกอบของบรรจุภัณฑ์ทั้งหมด จึงมีหลักเกณฑ์ที่ต้องพิจารณาเป็นอันดับแรก ได้แก่ คำนิยามของ ส่วนประกอบบรรจุภัณฑ์พลาสติก หมายถึง ตัวบรรจุภัณฑ์พลาสติกนั้นเป็นส่วนประกอบพลาสติกสำเร็จรูป ที่ผ่านการการปรับปรุงที่สำคัญ (Substantial Modification) หรือต้องเป็นบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ได้รับการบรรจุสินค้าจนเต็ม จึงจะเข้าหลักเกณฑ์ที่ต้องเสียภาษี⁶ อีกทั้งในกรณีที่มีส่วนผสมของบรรจุภัณฑ์พลาสติกทำจากวัสดุหลายชนิด คือ อะลูมิเนียม เหล็ก โลหะอื่นๆ นอกจากอะลูมิเนียมและเหล็ก แก้ว กระดาษ และ กระดาษแข็ง ไม้ หรือวัสดุอื่นๆ นอกจากที่กล่าวมาข้างต้น⁷ แต่มีพลาสติกปริมาณมากกว่าสารอื่นๆที่เป็นส่วนประกอบของบรรจุภัณฑ์ รวมถึงสารเติมแต่งต่างๆที่รวมว่าเป็นส่วนประกอบส่วนหนึ่งของพลาสติกที่ได้มีการบันทึกส่วนผสมทั้งหมดไว้ว่ามีสารใดบ้างที่ใช้ในส่วนประกอบในบรรจุภัณฑ์นี้ บรรจุภัณฑ์ดังกล่าวก็จะถูกจัดประเภทว่าเป็น ส่วนประกอบของบรรจุภัณฑ์พลาสติกและจะต้องเสียภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติก นอกจากนี้ ยังต้องพิจารณา คำนิยามของพลาสติกรีไซเคิล (Recycled plastic) ซึ่งหมายถึง พลาสติกที่ได้นำกลับมาใช้ใหม่จากของเสียที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการผลิต หรือหลังการใช้งานโดยการใช้กระบวนการการผลิตทางเคมีหรือใช้เครื่องจักร โดยการพิจารณาถึงคำนิยามนี้เพื่อนำไปคำนวณอัตราภาษีต่อไป

⁵พระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 16

⁶HM Revenue & Customs, **Definitions of finished components and substantial modifications for Plastic Packaging Tax**, [Online], Available URL: <https://www.gov.uk/guidance/decide-if-you-need-to-register-for-plastic-packaging-tax#finished>, 2023 (มิถุนายน, 7).

⁷The Plastic Packaging Tax (General) Regulations 2022 Section 5

หลังจากพิจารณาเกี่ยวกับ ส่วนประกอบบรรจุภัณฑ์พลาสติก แล้วต้องพิจารณาต่อไปอีกว่า ส่วนประกอบบรรจุภัณฑ์พลาสติกนั้น เป็นบรรจุภัณฑ์ที่ต้องเสียภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกหรือไม่ ในสหราชอาณาจักรได้กำหนดประเภทของบรรจุภัณฑ์ที่ต้องเสียภาษีไว้ 2 ประเภท คือ บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ใช้ในห่วงโซ่อุปทาน (use in the supply chain) และ บรรจุภัณฑ์พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวโดยผู้บริโภค (single use by the consumer) เช่น ห่อบิสกิต ฝาขวดหรือฝา ถาดอาหารพร้อมรับประทาน ถูจางาน วิช ถ้วยที่ใช้แล้วทิ้ง ถูจางาน เป็นต้น⁸ ซึ่งเป็นการกำหนดประเภทตามวัตถุประสงค์การใช้งานของบรรจุภัณฑ์พลาสติกนั้นๆ

ดังนั้น หากจะกำหนดประเภทของบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ต้องเสียภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกในประเทศไทยนั้น จะต้องศึกษาประเภทของพลาสติกต่างๆที่ใช้ในการผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติกในประเทศไทยในแต่ละโรงงานของผู้ประกอบการว่า ได้ใช้พลาสติกประเภทใดเป็นส่วนประกอบ และต้องให้สถาบันที่ราชการเกี่ยวกับส่วนประกอบของบรรจุภัณฑ์พลาสติกไว้เพื่อกำหนดประเภทของบรรจุภัณฑ์พลาสติกว่าเข้าเกณฑ์ที่ต้องเสียภาษีหรือไม่ และต้องบัญญัติคำนิยามในบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ. 2560 เช่น ส่วนประกอบบรรจุภัณฑ์พลาสติก พลาสติกกรีไซเคิล เพื่อใช้แยกประเภทของส่วนประกอบของบรรจุภัณฑ์พลาสติกและคำนวณปริมาณว่า บรรจุภัณฑ์พลาสติกชนิดนี้ เป็นบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มีส่วนผสมของพลาสติกกรีไซเคิลน้อยกว่าร้อยละ 30 ของปริมาณส่วนประกอบของบรรจุภัณฑ์ทั้งหมดหรือไม่

นอกจากต้องพิจารณาประเภทของบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ต้องเสียภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกแล้ว ก็ต้องพิจารณาประเภทของบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ได้รับการยกเว้นภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติก และบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ไม่รวมอยู่ในภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกด้วย โดยแยกพิจารณา ได้ดังนี้

1. ประเภทของบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ได้รับการยกเว้นภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติก

ในกฎหมายภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกของสหราชอาณาจักรนั้น ได้กำหนดประเภทของบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ได้รับการยกเว้นภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติก ไว้คือ 1. บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ใช้บรรจุผลิตภัณฑ์ยา รักษาโรคสำหรับมนุษย์ 2. ส่วนประกอบของบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ถูกบันทึกถาวรว่าจะใช้ในการใช้ที่ไม่ใช่การบรรจุภัณฑ์ 3. บรรจุภัณฑ์ขนส่งสินค้านำเข้าและบรรจุภัณฑ์ขนส่งสินค้าส่งออก 4. บรรจุภัณฑ์ที่ใช้สำหรับเก็บสินค้าบนเครื่องบินที่มีการเดินทางระหว่างประเทศ เรือ และรถไฟท่องเที่ยว ซึ่งเป็น

⁸HM Revenue & Customs, **Packaging in and out of scope of Plastic Packaging Tax**, [Online], Available URL: <https://www.gov.uk/government/publications/examples-of-packaging-in-and-out-of-scope-of-plastic-packaging-tax/packaging-in-and-out-of-scope-of-plastic-packaging-tax>, 2022 (มิถุนายน, 8).

ส่วนประกอบบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ บรรจุภัณฑ์ที่ได้รับการยกเว้นซึ่งนับรวมในเกณฑ์การลงทะเบียน 10 ตัน และบรรจุภัณฑ์ที่ได้รับการยกเว้นซึ่งไม่นับรวมในเกณฑ์การลงทะเบียน 10 ตัน⁹

2. บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ไม่รวมอยู่ในภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติก

ตามกฎหมายภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกของสหราชอาณาจักร ได้กำหนดประเภทของบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ไม่รวมอยู่ในภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกไว้ได้แก่

- 1) บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ออกแบบมาเพื่อใช้สำหรับจัดเก็บสินค้าในระยะยาว เช่น กล่องเครื่องมือ กล่องปฐมพยาบาล หูฟังและเคสหูฟัง ไร้สาย แต่ไม่นับรวมบรรจุภัณฑ์ ที่คาดว่าจะถูกทิ้งหลังจากสินค้าที่บรรจุอยู่ในบรรจุภัณฑ์นั้นเสียหายหรือถูกใช้ไปแล้ว
- 2) บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ออกแบบให้เป็นส่วนสำคัญของสินค้า เช่น ตลับกรองน้ำ เครื่องพิมพ์หรือตลับหมึก เครื่องช่วยหายใจ เป็นต้น
- 3) บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ออกแบบมาเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่เพื่อนำเสนอสินค้าเป็นหลัก เช่น ชั้นวางโชว์การขาย อุปกรณ์ร้านค้า แทนนำเสนอการขาย เป็นต้น¹⁰

โดยบรรจุภัณฑ์พลาสติกประเภทนี้ไม่จำเป็นต้องคำนวณปริมาณพลาสติกรวมกับบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ผลิตหรือนำเข้า

เมื่อพิจารณาจากประเภทบรรจุภัณฑ์พลาสติกทั้ง 2 ประเภทดังกล่าว เห็นได้ว่า บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ได้รับการยกเว้นภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกและบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ไม่รวมอยู่ในภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติก นั้น จะเน้นที่วัตถุประสงค์การใช้งานของบรรจุภัณฑ์พลาสติก เช่น บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ใช้บรรจุผลิตภัณฑ์ ยารักษาโรคสำหรับมนุษย์ ที่ได้รับการยกเว้นการเก็บภาษีเพราะ ผลิตภัณฑ์ยารักษาโรคนี้อาจมีประโยชน์สำหรับมนุษย์ในด้านสุขภาพ ซึ่งควรมีการยกเว้นการเสียภาษี หรือ บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ออกแบบมาเพื่อใช้สำหรับจัดเก็บสินค้าในระยะยาวนี้ ส่วนใหญ่ก็จะทำมาจากพลาสติกประเภทที่แข็งแรงทนทาน สามารถใช้ประโยชน์ได้เป็นเวลานานกว่าที่จะกลายมาเป็นขยะพลาสติก การนำกฎหมายภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกของสหราชอาณาจักรมาปรับใช้กับประเทศไทย จะต้องคำนึงถึงการยกเว้นภาษีสำหรับการเก็บภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกบางประเภทไว้ด้วยโดยพิจารณาจากสินค้าบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ประเทศไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้บางประเภท เพราะสินค้าบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ได้รับการยกเว้นภาษีบางประเภทมีการเกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่นๆของสหราชอาณาจักร

⁹HM Revenue & Customs, **Loading of excise goods as aircraft, ship and train stores**, [Online], Available URL: <https://www.gov.uk/government/publications/excise-notice-69a-duty-free-ships-stores>, 2022 (มิถุนายน, 8).

¹⁰HM Revenue & Customs, **Check which packaging is not subject to Plastic Packaging Tax**, [Online], Available URL: <https://www.gov.uk/guidance/check-which-plastic-packaging-is-exempt-from-plastic-packaging-tax#longterm>, 2022 (มิถุนายน, 8)

ปัญหาประการสุดท้าย ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดอัตราภาษีของภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกในประเทศไทย การกำหนดอัตราภาษีนี้นั้นมีความสำคัญต่อการจัดเก็บภาษี เนื่องจากการกำหนดภาษีสำหรับสินค้า อาจจะทำให้การผลิตสินค้ามีราคาที่สูงขึ้น ทำให้ส่งผลกระทบต่อราคาสินค้า สำหรับภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกของสหราชอาณาจักร เมื่อมีการบังคับใช้ในครั้งแรก ในวันที่ 1 เมษายน 2022 มีอัตราภาษี 200 ปอนด์ต่อตัน เนื่องจากได้มีการเรียกร้องให้เพิ่มอัตราภาษีขึ้น ทำให้ปัจจุบันอัตราภาษี คือ 217.85 ปอนด์ต่อตัน ของ ส่วนประกอบบรรจุซึ่งเป็นพลาสติกที่ต้องเสียภาษี ซึ่งคิดเป็นเงินไทย คือ 10,128.62 บาทต่อตัน มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2024 หากประเทศไทยจะนำภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกของสหราชอาณาจักรมาปรับ จะต้องคำนึงถึงอัตราภาษีด้วย เพราะจุดมุ่งหมายของการบังคับใช้กฎหมายที่ให้เก็บภาษีสรรพสามิตจากบรรจุภัณฑ์พลาสติกนี้ คือ การจูงใจให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติกปรับเปลี่ยนมาใช้พลาสติกที่สามารถรีไซเคิลได้ แทนการใช้พลาสติกแบบเดิม จึงควรเก็บในอัตราภาษีที่ไม่มากจนเกินไป จนเป็นการทำลายผู้ประกอบการที่ผลิตหรือนำเข้าบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่จะส่งผลให้ผู้ประกอบการนั้นเลิกผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติก หรือมากจนต้องผลกระทบภาษีให้แก่ผู้บริโภค โดยการขึ้นราคาสินค้าประเภทบรรจุภัณฑ์พลาสติก ซึ่งจะทำให้สินค้าประเภทบรรจุภัณฑ์พลาสติกแพงมากขึ้น และส่งผลกระทบต่อผู้บริโภค จึงควรจัดเก็บภาษีด้วยอัตราภาษีที่เหมาะสมและคำนึงถึงแนวทางการปฏิบัติของอุตสาหกรรมด้วย

ทั้งนี้ อาจนำอัตราภาษีสรรพสามิตจากสินค้าที่ได้จัดเก็บภาษีสรรพสามิตในประเทศไทยอยู่แล้วมาเทียบเคียงได้ เช่น สินค้าประเภทที่ 12 สินค้าสารทำลายชั้นบรรยากาศ ซึ่งเป็นสินค้าประเภทที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกับสินค้าประเภทบรรจุภัณฑ์พลาสติก ซึ่งมีอัตราภาษีในการจัดเก็บคือ อัตราภาษีตามมูลค่าร้อยละ 30 ดังนั้น จะต้องพิจารณาว่า การจัดเก็บภาษีตามอัตราภาษีของภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกในสหราชอาณาจักร กับการจัดเก็บภาษีโดยเทียบเคียงตามอัตราภาษีสรรพสามิตจากสินค้าที่ได้จัดเก็บภาษีสรรพสามิตในประเทศไทยอยู่แล้ว อัตราภาษีในอัตราใดมีความเหมาะสมกับประเทศไทยมากกว่ากัน หากจะนำอัตราภาษีนี้อาจจัดเก็บในประเทศไทยต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมในด้านอื่น เช่น ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ความต่างของสกุลเงิน หรือค่าครองชีพ ต่อไป

จากที่ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาปัญหามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติก (Plastic Packaging Tax) พบว่าประเทศไทยสามารถนำการจัดเก็บภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกของสหราชอาณาจักรมาใช้ได้ ด้วยการใช้อัตราภาษีสรรพสามิตในการจัดเก็บภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติก โดยบัญญัติหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีลงในบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาหน่วยงานที่ใช้จัดเก็บภาษีบรรจุก้นท์พลาสติกในประเทศไทย

ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมว่า “สินค้าบรรจุก้นท์พลาสติก” ลงไปในบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ. 2560 เพื่อให้สินค้าบรรจุก้นท์พลาสติกนั้นอยู่ในประเภทของสินค้าที่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต และทำให้กรมสรรพสามิตนั้นมีอำนาจจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากสินค้าบรรจุก้นท์พลาสติก โดยระบุเพิ่มรายการเป็นตอนที่ 22

2. ปัญหาเกี่ยวกับการแยกประเภทของบรรจุก้นท์พลาสติกที่ต้องเสียภาษีบรรจุก้นท์พลาสติกในประเทศไทย

เนื่องจากการแยกประเภทของบรรจุก้นท์พลาสติกที่ต้องเสียภาษีบรรจุก้นท์พลาสติกจะต้องมีการบัญญัติคำนิยามต่างๆ หลายคำ จึงต้องแยกการเสนอแนะไว้ ดังต่อไปนี้

2.1 ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมคำนิยามในบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ด้วยการเพิ่มคำนิยามของ “สินค้าบรรจุก้นท์พลาสติก หมายความว่า บรรจุก้นท์พลาสติกที่มีส่วนผสมของพลาสติกกรีไซเคิลน้อยกว่าร้อยละ 30 ของปริมาณส่วนประกอบของบรรจุก้นท์ทั้งหมด”

2.2 ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมเกี่ยวกับบรรจุก้นท์พลาสติกที่ยกเว้นการจัดเก็บภาษีบรรจุก้นท์พลาสติก โดยบัญญัติว่า “ไม่รวมถึงบรรจุก้นท์พลาสติกดังต่อไปนี้

- (ก) บรรจุก้นท์พลาสติกที่ใช้บรรจุผลิตภัณฑ์ยารักษาโรคสำหรับมนุษย์
- (ข) บรรจุก้นท์ขนส่งสินค้านำเข้าและบรรจุก้นท์ขนส่งสินค้าส่งออก
- (ค) บรรจุก้นท์พลาสติกที่ออกแบบมาเพื่อใช้สำหรับจัดเก็บสินค้าในระยะยาว แต่ไม่นับรวมบรรจุก้นท์ที่คาดว่าจะถูกทิ้งหลังจากสินค้าที่บรรจุอยู่ในบรรจุก้นท์นั้นเสียหายหรือถูกใช้ไปแล้ว
- (ง) บรรจุก้นท์พลาสติกที่ออกแบบให้เป็นส่วนสำคัญของสินค้า และ
- (จ) บรรจุก้นท์พลาสติกที่ออกแบบมาเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่เพื่อนำเสนอสินค้าเป็นหลัก”

2.3 ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมคำนิยามของ พลาสติกกรีไซเคิล โดยบัญญัติว่า “พลาสติกกรีไซเคิล หมายความว่า พลาสติกที่ได้นำกลับมาใช้ใหม่จากของเสียที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการผลิต หรือหลังการใช้งาน โดยการใช้กระบวนการการผลิตทางเคมีหรือใช้เครื่องจักร”

2.4 ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมคำนิยามของ บรรจุก้นท์พลาสติกทั้ง 2 ประเภทที่ต้องจัดเก็บภาษี โดยบัญญัติว่า

“บรรจุก้นท์พลาสติกที่ใช้ในห่วงโซ่อุปทาน หมายความว่า บรรจุก้นท์พลาสติกที่ถูกออกแบบมาเพื่อการใช้งานในห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่ผู้ผลิตไปจนถึงผู้บริโภคสินค้า โดยบรรจุก้นท์พลาสติกมีหน้าที่เพื่อบรรจุสินค้า ป้องกันสินค้า จัดการสินค้า แสดงสินค้าหรือส่งสินค้า”

“บรรจุภัณฑ์พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวโดยผู้บริโภค หมายความว่าถึง บรรจุภัณฑ์พลาสติก ออกแบบมาเพื่อใช้งานเพียงครั้งเดียวโดยผู้บริโภค โดยบรรจุภัณฑ์พลาสติกมีหน้าที่เพื่อบรรจุ ป้องกัน จัดการ เสนอหรือจัดส่ง สินค้าหรือขยะ”

3. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดอัตราภาษีของภาษีบรรจุภัณฑ์พลาสติกในประเทศไทย

ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมอัตราภาษีในบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัติ สรรพสามิต พ.ศ. 2560 ให้เก็บภาษีด้วยอัตราภาษีตามมูลค่าร้อยละ “30”

เอกสารอ้างอิง

กฤษรัตน์ ศรีสว่าง. **กฎหมายภาษีสรรพสามิต**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2564.

สุจิตรา วาสนาคำรงค์. **EU Green Deal จับตาภาษีพลาสติกของสหภาพยุโรป** [Online]. Available URL:

<https://www.posttoday.com/post-next/be-greener/691053>, 2023 (พฤษภาคม, 2566).

HM Revenue & Customs. **Check which packaging is subject to Plastic Packaging Tax** [Online].

Available URL: <https://www.gov.uk/guidance/work-out-which-packaging-is-subject-to-plastic-packaging-tax#full-publication-update-history>, 2023 (มิถุนายน, 8).

_____. **Definitions of finished components and substantial modifications for Plastic Packaging Tax**

[Online]. Available URL: <https://www.gov.uk/guidance/decide-if-you-need-to-register-for-plastic-packaging-tax#finished>. 2023 (มิถุนายน, 7).

_____. **Loading of excise goods as aircraft, ship and train stores** [Online]. Available URL:

<https://www.gov.uk/government/publications/excise-notice-69a-duty-free-ships-stores>, 2022 (มิถุนายน, 8).

_____. **Packaging in and out of scope of Plastic Packaging Tax** [Online]. Available URL:

<https://www.gov.uk/government/publications/examples-of-packaging-in-and-out-of-scope-of-plastic-packaging-tax/packaging-in-and-out-of-scope-of-plastic-packaging-tax>, 2022 (มิถุนายน, 8).

พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560

The Plastic Packaging Tax (General) Regulations 2022